

Aswoensdag

Mt. 6, 1-6.16-18

“As is verbrande turf”, zei mijn oma vroeger altijd. En ze had volkomen gelijk, want als je turf verbrandt, houd je as over, zoals met vele dingen die verbranden, zoals vandaag met de palmtakjes, overgehouden van de palmzondag, die we hier verbranden. Ze worden tot as. Zeker als het vuur maar lang genoeg duurt en als de hitte maar groot genoeg is. Op die manier kennen we as dan ook vaak in een negatieve betekenis. Een huis is opgegaan in rook en as, zelfs een hele stad of dorp kan in de as gelegd zijn. En meer figuurlijk kunnen we, zoals we net in het lied al hoorden, neerzitten in zak en as. Allemaal negatieve dingen, zou u zeggen. Tegelijk weet ik uit mijn jeugd, 50-60 geleden nog dat de as en de sintels uit de kolenkachel gebruikt werden om de paden te verharderen achter de schuurtjes, zodat je met de fiets bij nat weer niet in de modder wegzakte. En bij sneeuw of ijzel werd er zelfs met die as en sintels over de straat gestrooid om de grip op de weg te hervatten. En wie van de ouderen kent niet het begrip ‘het zwarte pad’. “Dat is toch hierachter”, zeiden ze dan in Woensel. En die uit Stratum zeiden: “nee, nee”, dat is bij ons achter, waar wij zijn opgegroeid. Dat zwarte pad bestond ook uit as en sintels vaak vanuit wat grotere fabrieken, een wel wat meer praktisch en positiever gebruik. Verder - pastoor zei het al in het inleidende woord - heeft as ook een vruchtbare werking. Dat zien we als de hei is afgebrand en er al snel in het voorjaar weer eerste groene scheuten opkomen. Het dorre hout is weg; de nieuwe plant krijgt een kans, mede op de voedingsstoffen die nog in die as zitten.

En op een hele andere manier zien we dat waar mensen na een crematie de as van een dierbare bewaren als een kostbaar kleinood. In de urn, ergens op het kerkhof neergezet, of thuis in een gebedshoekje of altaar of op de kast.

Of weer anderen die zeggen: een beetje van die as draag ik met me mee in een sieraard om mijn nek of aan mijn pols.

Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze wat van die as verwerken in een tatoeage.

Allemaal vormen waarin de as praktisch, maar wat positiever bekeken wordt.

Andere voorbeelden die ik tegenkwam die nadrukkelijk met as te maken hebben was onlangs in een krantenartikel waarin ik las dat één van de dagboeken in Auswich gemaakt het tot vandaag de dag gered heeft, omdat een medegevangene van de schrijver het boek verborgen hield onder de stapel as die daar lag van de slachtoffers van de crematoria.

Of vanuit de literatuur. Een Ierse schrijver die het boek ‘De as van mijn moeder’ schreef, die daarin vertelt hoe zijn moeder als jonge vrouw in een armoedige situatie opgroeide. En als de avond gekomen was en het haardvuur bijna uit was, schraapte ze de as van de hardvloer bij elkaar en maakte die in een hoopje over de laatste gloeiende kolen heen.

Als ze dan ’s morgens op kwam hoefde de as maar voorzichtig verwijderd worden en er zat nog steeds vuur in het kool.

Met dat vuur kon dan met wat spaanders en wat stro een nieuw vuur voor de nieuwe dag gemaakt worden. Dan zitten we ineens bij een heel hoopvol idee.

As is dus niet alleen iets wat met vernietiging te maken heeft, met dood, met alles wat voorbij is, maar heeft ook iets van hoop in zich. Dat horen we ook in de lezingen vandaag. We komen God tegen in de eerste lezing als een barmhartige en lankmoedige God; als een God die liefdevol is, een God die hoop geeft in de tweede lezing en in de evangelielezing horen we dat het een God is waar we naar op weg mogen gaan, juist in deze veertigdagentijd

Daar zien we, als we vandaag bedekt worden met as, dat we mogen spreken van die hoop. Want ook bij ons zit dan onder de as die ons hoofd bedekt de mogelijkheid om hoop te vinden, beginnen met de as nu aan het begin van de veertigdagentijd.

Maar aan het eind staat de hoop en de verwachting op de verrijzenis. Christus die ons de weg wijst naar een God die barmhartig is. En daartussenin ligt voor ons allen, zoals we hier verzameld zijn, en voor allen die op een andere manier daarin mee willen doen, die veertigdagentijd waarin we vasten, ons onthouden van een aantal zaken om meer aandacht te hebben voor onszelf, voor medemensen en voor God. Een periode waarin we aalmoezen geven, ook om meer aandacht te hebben voor anderen die het minder hebben, die het slechter hebben, dichtbij en veraf en daarmee meer aandacht hebben voor God. Een periode waarin we extra ons gebed tot God richten. Een gebed voor onszelf, voor onze dierbaren, maar ook voor wildvreemden en ook daarmee dus meer aandacht te hebben voor God.

Als wij ons met ons hoofd bedekt, zo tot God keren, zal God aan onze zijde staan, lankmoedig en barmhartig.

Moge we straks met Pasen hoopvol de verrezen Christus tegemoet zien, die ons steeds weer zal leiden tot God. Amen.

Henry Vermeulen, diaken